

oraz Wojskowe Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

opt. 21.11.2012

384

PKK
Będzin
27

(Zużywany)

WYSOCKA

zamek KRASKA

KRYSTYNA

384

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI 389/4SK Wysocka

..... Krystyna

..... zam. Kraska

I./1. Relacja ✓ k. 8, s. 1-8

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 1, s. 1

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące delatora

II. Materiały uzupełniające relację

III/1. Materiały dotyczące rodziny relatora k. 2, s. 1-2

III/2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. ✓ k. 2, s. 1-4

III/3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5. Inne

IV. Korespondencja ✓

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne : ✓

VI. Fotografie

FUNDACJA GENERAL PLZBIETY ZAWACKIEJ

Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej

oraz Wojskowej Służby Polek

87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186

e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

NIP 956 16 25 127; REGON 147060796

KRS 00000 41692

Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

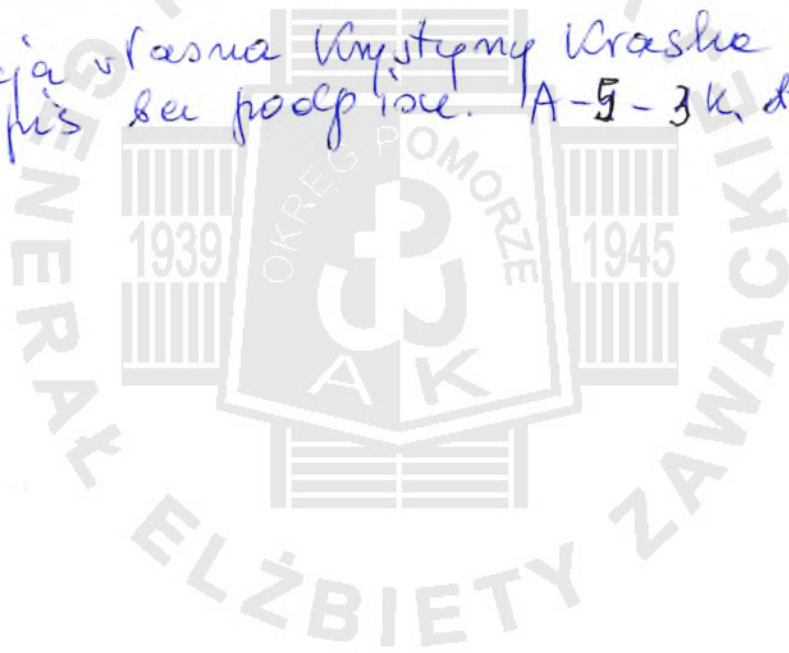
T. 384/USK WYSOCKA Krystyna zam. Wraska

(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt.)

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1			
2	Murzynska Ewelina	praca naukowa	1.08.2012r.
3	Barbara Rojels	Opracowanie teki	21.11.2012.
4	Kubas Anna	praca magisterska	13.02.2013
5	Mikulska Anna	opracowanie materiałów przygot. do digitalizacji	19.04.2013
6			
7			
8			
9			

Wysocka Krystyna zam. Kraska

- I) 1. - Relacja Krystyny Kraske z d. Ochocza - Wysockiej
opracowana przez Elżbietę Zawacką 15. XII. 1973r.
Maszynopis 2k, 2s, Kopia 2k, 2s.
- Relacja własna K. K. - Kopia maszynopisu A-5 1k, 3s.
 - Relacja o służbie w Obronie Kraju - rękopis (6 punktów)
A-5 1k, 4s. - bez podpisu.
 - Relacja o aresztowaniu Krystyny Kraske z d. Wysockiej
wykonana przez Teresę Deldotę. (Relacja niepełna B.R.)
Rękopis podpisany, 1k, 5s. - A-6 Katowice 1974 (AMk.)
 - Relacja własna Krystyny Kraske z d. Wysockiej
rękopis bez podpisu. A-5 - 3k, str. 6-8

1

rel 17/24
2ob. rel 17a/24

Relacja uczestniczki walk o niepodległość

1. Kraska Krystyna z d. ^{odwowa z} Wysocka
(Polski Związek Janczyński)
ZWZ-PPK, kolporterka
podmiot? stop PPK?
2. ur. 12. listopada 1921 r. w Będzinie
3. rodzice Jan i Janina z d. Jencz
4. ojciec - profesor w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach; matka - gospodyni domowa, czynna członkini Koła Lokalnego w Będzinie, gdzie kończyła kurs administracji wojskowej.
Mąż rolnik.
5. Wykształcenie średnie - liceum ogólnokształcące. Obecnie prowadzi gospodarstwo rolne.
6. Obecna adres: poczta Cieplice koło Jarosławia,

W okresie przedwojennym byłam uczennicą Gimnazjum W. Replińskiej w Będzinie. Zdebrałam wykształcenie ogólnowojskowe w Hufcu Szkolnym, prowadzonym przez Zofię Białą-Homejer.

W czasie wojny byłam na utrzymaniu ojca, który pracował jako dozorca w cegielni w Będzinie. Wysłałam z ramienia Czerwonego Krzyża paczki do obozów jenieckich.

Pod koniec 1939 r., albo na początku 1940 r. wstąpiłam do Polskiego Związku Jaszczurczego, wciągnięta przez Krystynę Janusz, koleżankę z Hufca Szkolnego. Celem pracy była walka z okupantem - informowanie o sytuacji politycznej w kraju i zagranicą. Pseudonimów jeszcze wtedy nie było. Do chwili aresztowania byłam kolporterką na teren Zagłębia Dąbrowskiego. Adresów już nie pamiętam.

Zostałam aresztowana 9. grudnia 1940 r. w Będzinie w mieszkaniu własnym. Przebywałam w więzieniu w Mysłowicach, Ravensbrück i Genthin /i po parę dni w Cottbus i Berlinie/.

Przez dwa czy trzy miesiące przed aresztowaniem uczyłam chłopca do pierwszej klasy - rodzice on adwokat żyd, ona Polka na imię Henryka /nazwiska nie pamiętam/. Siedziała ona później ze mną w obozie w Mysłowicach, podobno z "Orła Białego", wyszła po moim wyjeździe /za okupem/. Z chwilą wyjazdu do Ravensbrück /to było chyba w lecie 1941/ udało mi się wyciągnąć z biura złoty zegarek, który jej podałam i w domu go o- trzymali /dlatego wiem, że wyszła/.

c.d. relacji K. Wysockiej

17/4 1/1/20

W czasie przymusowej pracy w obozach niszczyłam wszystko, co należało do okupanta, np. złe szycie butów słomianych, kurtek futrzanych, niszczenie łopatek do kerowania drzew, niedokładne robienie nasypu przy torach kolejowych. W fabryce amunicji - niszczenie maszyn, powstawały rysy na kulach przeciwlotniczych, przez niedokładne moczenie w roztworze mydlanym z kwasem. Jeśli chodzi o mój pobyt w Genthinje /20 miesięcy/, to może o powiedzieć Wiktor Gliniak, Rzeszów, ul. Gwardzistów 23 /35-101/.

Po powrocie z obozu /belały mnie bardzo oczy/ pracowałam w Związku Ogrodników przy Sanopemocy Chłopskiej w Będzinie. W r. 1948 wyszłam za mąż - zajmuję się gospodarstwem rolnym; mąż jest technikiem ogrodniczym i pracuje w P.G. Rolnym jako przewodniczący rady zakładowej.

Z dokumentów posiadam tylko listy z czasów obozowych i palcówkę jako dowód osobisty.

Uwagi dalsze: Opisałam to co dotyczy mnie; nie wiem co robili inni. Pamiętam w Ravensbrück doświadczenia na tzw. królikach. Gdy pracowałyśmy na noc, chodziłyśmy po kotły z kawą, tam przez koleżanki z kuchni brałyśmy marchew i jedna z nas musiała odskoczyć i rzucić tę marchew czy też picie do rewiru. Musiało to odbyć się bardzo szybko, żeby dołączyć się do kotłów. Za nie stawienie się na badanie lekarskie do fabryki amunicji skierowali mnie do Scheisskoluny; chodziłyśmy wtedy na teren męskiego obozu też w Ravensbrück, gdzie swój chleb rzucałyśmy resyjskim więźniom wojennym - cieniem.

Relacja napisana 15 X 1973

za zgodności z Zawselie 12/III-74

W wyrockich w Będzinie, ul. Piłsudskiego 4(?) mieszkałam przez kilka miesięcy 1939/40 r. Był to s'wityny lokal Kowpi. rażyny, w którym rehodowały instruktorów PWK. Została ceryto Teresa Delehte z Olkusa, które w mnie nocowała. Był to pacythowo punkt kontaktowy dla K-dy Guspeltovatn 202 Sosnowic. Lokal ten przysła w r. 1940 T. Delehte.
Zawselie

(listy i inne dokumenty K. Wysockiej w teście antybiot persarok)

141

Relacja uczestniczki walk o niepodległość

1. Kraska Krystyna z d. Wysocka
2. ur. 12 listopada 1921 r. w Będzinie
3. rodzice Jan i Janina z d. Jancz
4. ojciec - profesor w Śląskich Zakładach Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach; matka - gospodyni domowa, czynne członkini Koła Lokalnego w Będzinie, gdzie kończyła kurs administracji wojskowej.
5. wykształcenie średnie - Liceum ogólnokształcące. Obecnie prowadzi gospodarstwo rolne.
6. Obecny adres : poczta Gieplice koło Jarosławia, Kolonia Polska 43
W okresie przedwojennym byłam uczennicą Gimnazjum W. Repliskiej w Będzinie. Zdobyłam wykształcenie ogólnowojskowe w Hufcu Szkolnym prowadzonym przez Zofię Białą-Kowaler.
W czasie wojny byłam na utrzymaniu ojca, który pracował jako dozorca w cegielni w Będzinie. Wysyłałam z ramienia Czerwonego Krzyża paczki do obozów jenieckich.
Pod koniec 1939 r. albo na początku 1940 r. wstąpiłam do Polskiego Związku Jaszczurczego, włączona przez Krystynę Janusz, koleżankę z Hufca Szkolnego. Celem pracy była walka z okupantem - informowanie o sytuacji politycznej w kraju i zagranicą. Pseudonimów wtedy nie było. Do chwili aresztowania byłam kolarzką na teren Zagłębia Dąbrowskiego. Adresów już nie pamiętam.
Zostałam aresztowana 9 grudnia 1940 r. w Będzinie w mieszkaniu własnym. Przebywałam w więzieniu i w obozie w Myskowicach, Ravensbrück i Genthin /i po parę dni w Cottbus i Berlinie/
Przez dwa czy trzy miesiące przed aresztowaniem uczyłam chłopca do pierwszej klasy - rodzice - on adwokat żyd, ona Polka na imię Henryka, /nazwiska nie pamiętam/. Siedziała ona później ze mną w obozie w Myskowicach, podobno z "Orka Białego", wyszła po moim wyjeździe /za okupem/.
Z chwilą wyjazdu do Ravensbrück /to było chyba w lecie 1941/ udało mi się wyciągnąć z biurka złoty zegarek, który jej podałam i w domu go otrzymali /dlatego wiem, że wyszła/.

a.ż.rel.K.Wysockiej

W czasie przymusowej pracy w obozach niszczyłam wszystko, co należało do okupanta, np. złe szycie butów szklanych, kurtki futrzanych, niszczenie kopatek do kerowania drzew, niedokładne robienie nasypu przy torach kolejowych. W fabryce amunicji - niszczenie maszyna, powstawały rysy na kulach przeciwlotniczych, przez niedokładne wyczenie w roztworze mydlanym z kwasem. Jeśli chodzi o pobyt mój w Gentlinie /20 miesięcy/ to może opowiedzieć Wiktorja Gliniak Rzeszów ul. Gwardzistów 23/35-101/.

Po powrocie z obozu /obalaki miałam bardzo ciężko/ pracowałam w Związku Ogrodników przy Samopomocy Chłopskiej w Będzinie. W r.1948 wyszłam za mąż - zajmuję się gospodarstwem rolnym; mąż jest technikiem ogrodniczym i pracuje w P.G. Rolnym jako przewodniczący rady zakładowej. Z dokumentów posiadam tylko listy z czasów obozowych i palcówkę jako dowód osobisty.

Uwagi dalsze:

Opisałam to co dotyczy mnie ; nie wiem co robili inni. Pamiętam w Ravensbruck doświadczenia na tzw. królikach. Gdy pracowałyśmy na noc, chodziłyśmy po kotły z kawą, tam przez kuchenki z kuchnią brałyśmy marchew i jedna z nas musiała odskończyć i rzucić tę marchew czy też piec do rewiru. Musiało to odbyć się bardzo szybko, żeby dotrzeć się do kotłów. Za nie stawienie się na badanie lekarskie do fabryki amunicji skierowali mnie do Scheisskolony; chodziłyśmy wtedy na teren sąckiego obozu też w Ravensbruck, gdzie swój chleb rzucałyśmy więźniom - wojennym cieniem.

Relacja napisana 15.XIII.1973

Za zgodność Elżbieta Zawacka

12.III.1974

Wysocka Krystyna zamężna Kraska

ur.12.XI 1921 w Będzinie, córka prof. Jana i Janiny z d. Jencz /matka była działaczką cywilną PWK
W 1939 r. była uczenicą Liceum Replńskiego w Będzinie, podinstruktorką PWK

W pierwszych dniach wojny dyżurowała w punkcie dworcowym PWK w Będzinie. W czasie okupacji mieszkała z ojcem, robotnikiem cegielni, w Będzinie ul. Piłsudskiego 14, po wysiedleniu ul. Ogrodowa 13. U Wysockich mieszkała jako sublokatorka E. Zawacka, potem T. Delekta, tamże mieścił się do początku 1940 r. punkt kontaktowy dla sztabu Podokręgu Zagłębie.

K.W. była czynna w samopomocy społ. - uczyła tajnik ucznia 7 kl., wysyłała paczki do obozów jenieck.

W końcu 1939 r. wciągnięta przez koleżankę - powiaźkę K. Janusz do Polsk. Związku Jaszczurczego pełniła tam funkcję kłporterki tajnej prasy i informatorki. Równocześnie dorywczo była łączniczką E.Z.

Aresztowana 9.XIII 1940 r., osadzona w więzieniu śledczym w Mysłowicach, potem przewieziona do Ravensbruck i Genthin n. Łabą. Tam uczestniczyła intensywnie w sabotażu gospodarczym, potem w fabryce amunicji.

Po wojnie była biuralistką w Będzinie. Po zamążpójściu w 1948 r. zajmuje się gospodarstwem rolnym i wychowaniem dzieci. - mąż technik ogrodniczy. Adres obecny 37-535 Cieplice k. Jarosławia, Kolonia Polska 43

Zbiory E. Zawackiej - relacja własna K.W., ankieta PWK, korespondencja z E.Z., wzmianki w rel. A. Żyłki, T. Delekty

Relacja o aresztowaniu Krystyny Krasak s.o. Wysockiej

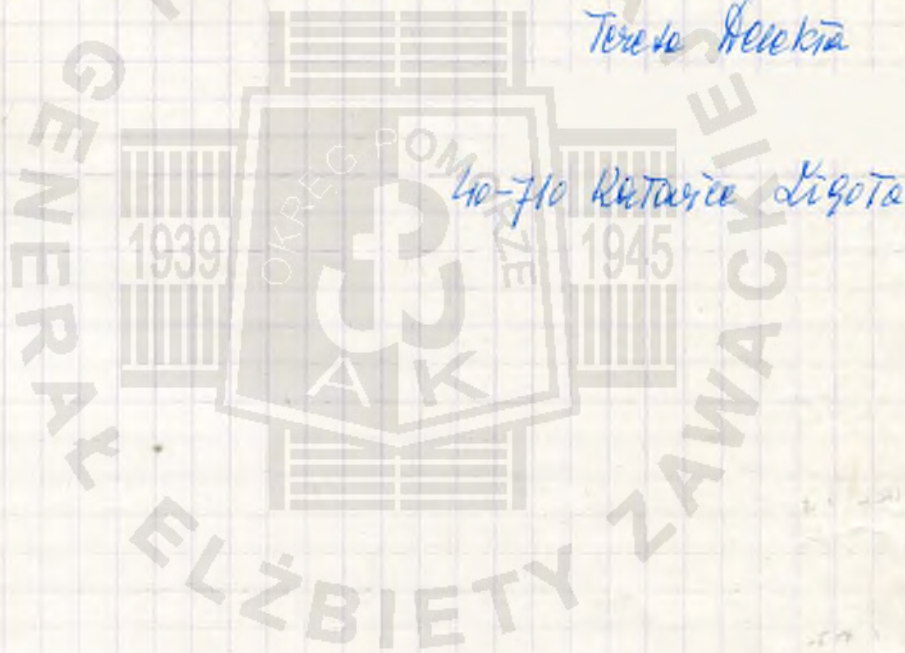
1/15 Rel 17 a / 74
do nr 17 73

9 grudnia 1940 r. do Krasainy na ul. Piłsudskiego gdzie mieszkałam
mieszkanie-pokój otrzymałam od Elżbiety Zawackiej, która przejechała się
do Sosnowca z końcem czerwca 1940 r.) przyjęłam z pow. Olskiego Józefa
Szumilowską i młodzieńcami, które miały dostarczyć ^(stać) konradowi.

Czytałem wulgarne utymatem moim do powieści do wojennych dni.
Zostawiałam się, że to Gestapo, na herbis i kafełkowym piecu palto się,
prano cały materiał wrzucałam do pieca, po chwili przegarniałam
pałecy się wzięć, aby nie porzucić śladu po spalonym papierze.
Gestapo w moim pokoju nie przeprowadzało rewizji.

Katowice 12 II 1974

Teresa Krasak

40-710 Katowice Ligota

do red 17/73

I/1/6

I.

1. Kwerka Ryszkiene rd. Wysoche
2. 12 listopad 1921r - Bsdzin
3. You i Zouine rd. Zener.
4. Inteligenckie - ojciec - profesor w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach
5. średni - liceum ogólnokształcące - prowadzi gospodarstwo rolne.
6. p-ta Cięplice / Jerostów -

II

1. Uczeń gimnazjum W. Replinskij w Bsdzinie
2. P. W. K.

III

1. oś wstrzymaniu Ojca (dorozca na cegielni w Bsdzinie)
Czerwony Kryz - wysłaniem paczek do obrońców jeńckich
2. Kwiecień 1939 albo początek 1940r (nie pamiętam dokładnie)
prow. Krystyna Zonuse - Polski Związek Jeneracyjny
3. Walka z okupantem - informowaniu o sytuacji politycznej w kraju i zagranicą - pseudonimów
nie było jenen wtedy.

I/1/7

4. Do chwały arentowacim kolporterke na terenie
Kogelbie Dobrowskiego - adresów jui mi państwa
5. 9 grudnia 1940 r. w Biedlinie - w mieszkaniu
Kosnym. Wzrostem i obcięcie w Elly Stowiesch
Ravenstrück i Genthin (i po porażeniu w
Cottbus i Berlin)
6. Pnór dwa czy trzy miesiące przed arentowacim
miejscem chłopca do pierwej klary - on odwołał
rydł one Polka na imię Henryka (włoska
mi państwa) siedziała one później re miaz
w oborze w Elly Stowiesch, podobnie z „Orte Bisteps”
mieszkała po moim wyjeździe (re okupem). Z chwały
wyjeżdża do Ravenstrück (to było chyba w lecie 1941 r.)
wolała mi się nycizgusi a biewa rwały regorok
który jej podobnie i w domu go otrzymała (długo
nieu, i wysła)
7. Wzrostem wznętku co było okupante np.
ste nyci kutów staniczych, kurtki futranych
mieszkała Topotek do korowacim dnew, midoktadue
obcięcie miazpu pny torach kolejowych. U fabryce
emunij - mieszkała miazpu, powstawały rysy
na kulech przeciwlotniczych, pny midoktadue

możenie w roztworze mydlanym z kwosem. ^{2/1/8}
Jeśli chodzi o mój pobyt w Genthynie (20 miesięcy)
to może opisać Wiktor Glinick - Prusów
ul

IV
Po powrocie z obozu (boleść mięs boczna ocy)
pracowałem w Zw. Ogródników przy Semops-
mocy Chłopskiej w Bzdynie - de to bez umowy
W 1948 r. wyjechałem do m. g. zajmując się gospodar-
stwem rolnym - m. g. (technik ogrodnik)
pracując w P. G. Rolnym - jako przewodniczący rady
rolniczej

V
W posiadanych dokumentach mam tylko listy
" orosów obozowych i paleńców jako dowód
osobisty.

I/2 Dokumenty

- Legitymacja [Nr 8071] zastępcza wydana przez Centralny Komitet Opiekunów Społecznej Oddział Miejski, Kraków 1945r., mps, rkps, k.l., s.1 oryg.

c. 15 le 21. 80 + 1

15.10.1940

Wysocka Krystyna 12 XI. 1921 Będzin kurcowa
Imię i nazwisko / Kraków Traugutta 10

Rawusobriek 7504

obóz konc.-pracy Nr. więźnia

Podpis wystawiającego legitymację

Świadc. gotówka				Zwność				Odzież					
Data	zł.	podpis	Data	Śn.	Ob.	Kol.	Data	Śn.	Ob.	Kol.	Data	Przedm.	Podpis

15.8.1945	100-	fu											
-----------	------	----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Data	Śn.	Ob.	Kol.	Data	Śn.	Ob.	Kol.
------	-----	-----	------	------	-----	-----	------

III/1 Materiały dotyczące rodziny relatora

- Zaświadczenie [Nr 190] o udziale w wykładach Kursu Technicznego Obrony Przeciwlotniczej Biornej wydane przez Inspektorat opl. przemysłu Woj. Śląskiego, Katowice 1935, oryg., rmps, rkps, k. l, s. 1 [dotyczy ojca Jana Wysockiego]
- Zaświadczenie wydane przez Dowództwo 23 Pułku Art. Lekkiej o ukończeniu kursu Administracyjno-gospodarczego przez Janinę Wysocką (matka), oryg. Będzin 1937, rmps, rkps, k. l, s. 1

Inspektorat opl. przemysłu
Województwa Śląskiego

Katowice, Urząd Wojewódzki
pokój nr. 470

Zaświadczenie Nr. 190

Niniejszem zaświadcza się, że

p. an Prof. Jan W Y S O C K I .

uczęszczał na wykłady 38-mio godzinnego Kursu Technicznego
Obrony Przeciwlotniczej Biernej, przeprowadzonego w Katowicach
od dnia 13-go maja do dnia 7-go czerwca 1935 r.

Uwaga: % uczęszczania na wykłady

100 %

Inż. Marian Pętkowski

Inspektor opl. przemysłu
Województwa Śląskiego

Katowice, dnia 1935 r.

DOWÓDZTWO
23 p. a. I.
W BĘDZINIE

50 P
III/1/2

Data 15 marca 1937 r.

L. dz. _____

Dowództwo 23 p. a. I. w Będzinie stwierdza,

że p. Wysocka Janina
urodzona dnia 22
miesiąc prosimiec rok 1894
w miejscowości Jurisna k. Warszawy.
ukończyła kurs Administracyjno-gospodarczy
z wynikiem pozytywnym (gospod. i finansowa)

Dowódca 23 Pułku Art. Lekkiej

Janusz Gorczyński
GORCZYŃSKI
podpułkownik

Zarejestrowana
w Kole Lokalnym
Będzin, P. W. 24
za L. 66/37

[Signature]
Lachowicz
porucznik

J. 384/4SK

Wysocka Krystyna zam. Kraska.

III | 2. Kwestionariusz w sprawie służby PUK
Kraska Krystyna z ol. Wysocka. A-4, 2 k. 1-4 s.

50 P III/2/1

KWESTIONARIUSZ w sprawie służby P W K

W wypadku relacji A można nie odpowiedzieć na pytanie 1A i 2A
W wypadku relacji B pytania 3-8 odnoszą się do powiatu nieżyjącej

- 1A Kraske Krystyna z d. Wysocka
imię, nazwisko, pseudo respondentki, u mężatek także nazwisko panięskie
- 1B _____
- 2A p-ta Cieplie, mies pow. Bielsk
Imię, nazwisko, pseudo powiatu nieżyjącej o której wypełnia się kwestionariusz
adres obecny respondentki
- 2B _____
- 3 1921 rok urodzenia Bedzin miejscowość/powiat/
- 4 prof. w St. Zsh. C.owkanych pochodzenie społeczne prof. w St. Zsh. C.owkanych zawód rodziców
- 5a Gimnazjum N. Replinskiej w Bedzinie 1 kl. licum. w Katowicach
wykształcenie w 1939r. - nazwy szkół, gdzie, kiedy, ilość klas
- 5b _____
- 6a pracownica St. Zsh. Replinskiej oddział w Bedzinie. 1946r
WYKSZTAŁCENIE obecne
Pierwsza praca zawodowa w życiu, rok podjęcia, rodzaj pracy, instytucja, miejscowość
- 6b _____
- 6c przy matce
Balszy przebieg pracy zawodowej przed wojną
Zajęcie obecne lub poprzedzające przejście na rentę

Informacje o służbie P W K

- 7a przewodniczkini 1936 data wstąpienia do P W K
- 7b hufiec szkolny, hufiec licealny, oddział fabryczny, nazwa i miejscowość jednostki /hufiec szkolny, hufiec licealny, oddział fabryczny, drużyna w.f., koło lokalne/
- 7c szkolenie obozowe w Istebnej, Koscielnym i koło Gwosdz przebieg szkolenia - także na obozach i kursach /możliwie z podaniem roku, jednostki, miejscowości oraz rodzaju: ogólnowojskowe, fachowe, instruktorckie, inne
- 7d _____
- 7d przebieg służby P W K /z podaniem lat i funkcji w jednostkach stałych, na obozach i kursach, w komendach P W K a także w jednostkach specjalnych jak drużyny pracy społecznej, pogotowie społeczne i i./ przebieg służby P W K /z podaniem lat i funkcji w jednostkach stałych, na obozach i kursach, w komendach P W K a także w jednostkach specjalnych jak drużyny pracy społecznej, pogotowie społeczne i i./
- 7e nie pełnił, doświadczeni funkcja i stopień organizacyjny w dniu 31. sierpnia 1939r. w Bedzinie oraz miejsce pobytu w tymże dniu
- 8 Szkolenia P. C. K. i praktyka inne dane i uwagi o służbie P W K a także o przynależności do innych organizacji społecznych lub współpracy z nimi w szpitalu w ramach P. W. K.

Czy Respondentka wyraża zgodę na umieszczenie Jej nazwiska w przewidywanej publikacji /np. w indeksie nazwisk/: tak _____ nie _____

p-ta Cieplie, Kolonia Polke 39 miejscowość i data wypełnienia kwestionariusza 24. III. 71.

Kraske Krystyna podpis /ewentualnie przyjęty pseudo-
nim/

Wznanie o atmosferze P W K
w liście z dnia 27 III 1971

ANKIETA o pracy wychowawczej P W K

1. Opisz, co spowodowało Twoje zapisanie się do P W K?
/może wpływały na to m.i. namowy koleżanek, lub innych osób; oczekiwania zabawy, sportu; nacisk szkoły; chęć aktywności społecznej; oddziaływanie instruktorki P W K; chęć przeżyć patriotycznych i służby; dążenia feministyczne; wymień inne motywy./
Podaj również nieco szeregów o środowisku Twego ówczesnego życia.

Chęć prężyć patriotycznych i służby ojczyźnie - najbliższe środowisko to rodzina z tradycją walk o Wolność

- 2.a. Jakie rodzaje zajęć pewiackich utkwily Ci w pamięci, jakie formy i metody pracy wychowawczej?

Obrońca, w terenie przed miastem - strza umiarkowani strzelanie o. - poobchodzenie wroga (ćwiczenia na oborach) - Rorker jest wrogiem

- B. Opisz je i obci ich znaczenie w Twoim życiu pewiackim

Ten sposób wychowawczy, chociaż nigdy mi nie wyszedł z głowy, pamięć mi do dziś dobiega w chwili wojny.

- 3.a. Uprzytomnij sobie i opisz osoby by z pracy pewiackiej, które wywarły na Ciebie wpływ

Homage?
Yopie Mayer - umiarkowane podejście do młodych i pokierowanie ich charakterem.

3. b. Na czym polegał ten wpływ, /także w wypadku, gdybyś go - wówczas czy obecnie - oceniła jako nie zbyt pozytywny/

4. Czy obecnie uważasz, że uczestnictwo w P W K wywarło na Ciebie trwały wpływ, zmieniło Cię w jakiejś mierze?

Np. opisz, czy:

a. uzyskałaś pewną wiedzę potrzebną obywatelowi, jaką?

co odemnie oczekiwało Gieruz

b. zdobyłaś pewne umiejętności, jakie?

c. nauczyłaś się pracy społecznej,

tak, wypracowałam granadnie postawienie i koleżeńskości, punktualności

d. nabyłaś pewne cechy, jakie?

e. nawiązałaś ważne więzy przyjacielskie i koleżeńskie,

f. zubożyło Cię, zabrawszy niepotrzebnie czas,

g. wymień inne dostrzeżone oddziaływanie pracy powiatowej

5.a. Gdybyś miała wówczas córkę w odpowiednim wieku, czy skierowałabyś ją do P W K?

tak nie

b. Dlaczego? *P. W. K. prowadziła działalność po prostu, prowej drodze*

6. Jakie czynniki ukształtowały przede wszystkim Twoją postawę obywatelską?

4. Rodzina

3. P W K

Inne organizacje /jakie? /

1. Szkoła

Srodowisko koleżeńskie

2. Literatura

Inne czynniki /jakie? /

Proszę odpowiednie pozycje podkreślić i te pozycje podkreślone ponumerować wg przypisywanej im ważności a obok czynniki opisać

III/2/4

7.a. Czy fakt, że byłeś pewniczką
wpłynął na Twoje życie w czasie
okupacji? -----

tak

nie

b. W jaki sposób ?

W jakiej mierze ?

należenie do organizacji

8. Inne uwagi związane z uczestnic-
twem w P W K

Wysocka Krystyna zam. Kraska

IV. Korespondencja

- 3 listy E. Zawackiej do Krystyny Wysockiej lata: 1971-1974
- 12 listów Krystyny Kraski z d. Wysockiej do E. Zawackiej (18 kartek różnego formatu) data 1971-1979.

Gdańsk, 21 III 1971

508 ~~78~~ 7p

Droga Pani Krystyno!

Jakże się cieszę z tego, że Pani się odwróciła. Mirosłowski nie ul. Hallera, niedaleko fabryki mylni czy tarpu. Pamił bratka nie miał Boga. Czyżby gdzie Pani, co powabia Boga, pamiętam że był chory nie zdrowy.

Moja siostra Klara była aresztowana w maju 1942, pół roku przebywała w kwaterach, potem została wywieziona do Ravensbrück. Wzięta przez Szwedów. Przeszła w Parnawie jako szalona.

Grupa się bardzo rozprószyła z tamtych czasami z polikliniki w Zagłębiu. Przyjechała tam do Was Teresa Delehta z obywatelką i jej matką ¹⁹⁴² ¹⁹⁴³ ¹⁹⁴⁴ ¹⁹⁴⁵ ¹⁹⁴⁶ ¹⁹⁴⁷ ¹⁹⁴⁸ ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁵⁰ ¹⁹⁵¹ ¹⁹⁵² ¹⁹⁵³ ¹⁹⁵⁴ ¹⁹⁵⁵ ¹⁹⁵⁶ ¹⁹⁵⁷ ¹⁹⁵⁸ ¹⁹⁵⁹ ¹⁹⁶⁰ ¹⁹⁶¹ ¹⁹⁶² ¹⁹⁶³ ¹⁹⁶⁴ ¹⁹⁶⁵ ¹⁹⁶⁶ ¹⁹⁶⁷ ¹⁹⁶⁸ ¹⁹⁶⁹ ¹⁹⁷⁰ ¹⁹⁷¹ ¹⁹⁷² ¹⁹⁷³ ¹⁹⁷⁴ ¹⁹⁷⁵ ¹⁹⁷⁶ ¹⁹⁷⁷ ¹⁹⁷⁸ ¹⁹⁷⁹ ¹⁹⁸⁰ ¹⁹⁸¹ ¹⁹⁸² ¹⁹⁸³ ¹⁹⁸⁴ ¹⁹⁸⁵ ¹⁹⁸⁶ ¹⁹⁸⁷ ¹⁹⁸⁸ ¹⁹⁸⁹ ¹⁹⁹⁰ ¹⁹⁹¹ ¹⁹⁹² ¹⁹⁹³ ¹⁹⁹⁴ ¹⁹⁹⁵ ¹⁹⁹⁶ ¹⁹⁹⁷ ¹⁹⁹⁸ ¹⁹⁹⁹ ²⁰⁰⁰ ²⁰⁰¹ ²⁰⁰² ²⁰⁰³ ²⁰⁰⁴ ²⁰⁰⁵ ²⁰⁰⁶ ²⁰⁰⁷ ²⁰⁰⁸ ²⁰⁰⁹ ²⁰¹⁰ ²⁰¹¹ ²⁰¹² ²⁰¹³ ²⁰¹⁴ ²⁰¹⁵ ²⁰¹⁶ ²⁰¹⁷ ²⁰¹⁸ ²⁰¹⁹ ²⁰²⁰ ²⁰²¹ ²⁰²² ²⁰²³ ²⁰²⁴ ²⁰²⁵ Teresa przysłała ¹⁹⁴² ¹⁹⁴³ ¹⁹⁴⁴ ¹⁹⁴⁵ ¹⁹⁴⁶ ¹⁹⁴⁷ ¹⁹⁴⁸ ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁵⁰ ¹⁹⁵¹ ¹⁹⁵² ¹⁹⁵³ ¹⁹⁵⁴ ¹⁹⁵⁵ ¹⁹⁵⁶ ¹⁹⁵⁷ ¹⁹⁵⁸ ¹⁹⁵⁹ ¹⁹⁶⁰ ¹⁹⁶¹ ¹⁹⁶² ¹⁹⁶³ ¹⁹⁶⁴ ¹⁹⁶⁵ ¹⁹⁶⁶ ¹⁹⁶⁷ ¹⁹⁶⁸ ¹⁹⁶⁹ ¹⁹⁷⁰ ¹⁹⁷¹ ¹⁹⁷² ¹⁹⁷³ ¹⁹⁷⁴ ¹⁹⁷⁵ ¹⁹⁷⁶ ¹⁹⁷⁷ ¹⁹⁷⁸ ¹⁹⁷⁹ ¹⁹⁸⁰ ¹⁹⁸¹ ¹⁹⁸² ¹⁹⁸³ ¹⁹⁸⁴ ¹⁹⁸⁵ ¹⁹⁸⁶ ¹⁹⁸⁷ ¹⁹⁸⁸ ¹⁹⁸⁹ ¹⁹⁹⁰ ¹⁹⁹¹ ¹⁹⁹² ¹⁹⁹³ ¹⁹⁹⁴ ¹⁹⁹⁵ ¹⁹⁹⁶ ¹⁹⁹⁷ ¹⁹⁹⁸ ¹⁹⁹⁹ ²⁰⁰⁰ ²⁰⁰¹ ²⁰⁰² ²⁰⁰³ ²⁰⁰⁴ ²⁰⁰⁵ ²⁰⁰⁶ ²⁰⁰⁷ ²⁰⁰⁸ ²⁰⁰⁹ ²⁰¹⁰ ²⁰¹¹ ²⁰¹² ²⁰¹³ ²⁰¹⁴ ²⁰¹⁵ ²⁰¹⁶ ²⁰¹⁷ ²⁰¹⁸ ²⁰¹⁹ ²⁰²⁰ ²⁰²¹ ²⁰²² ²⁰²³ ²⁰²⁴ ²⁰²⁵ po moim wyjeździe do Włoch w 1941 w czasie Lageru w Eitz/TK nie śpiewa. Tadeusz zginął w więzieniu w kwaterach w 1942 r.

Prze Pani, że pamięta Pani dobrze swoje obawy. Myślę, że ^{może z nas} TKK dobrze przygotowało nas do pracy wojennej. Nie wiem czy pamięta Pani Komendantkę karekularną p. Mary Witke - była szefem całej służby kobiet (WSK) w czasie wojny (przez

jej narodziła od nich w Wielkiej Szwajcarii. Paris

Czy ma Pani kontakt z innymi profesorami
Kochan, np z Terezą Zygierską. Proszę Pani
pamiętać?

Je ^{zamyśl} ~~potrafi~~ teraz pedagogię. Chciała bym
- być współpracą wielu byłych profesorów - napi-
sać wspomnienia o swojej pracy wychowawczej
przed wojną. Ale musiałaby być oparte na wypo-
wiedziach profesorów o tej pracy.

Proszę Pani ~~o~~ Pani kwitowaniu i
prosy o decyzje o wypisaniu go i o
bletami moimi wycią. Byłoby
to bardzo wspaniałe ze podaniem danych
adresów profesorów, było Was tak dużo
w Ząbikach

(może nie ma już prywatnych adresów)
Oczekując od Pani odpowiedź proszę
o decyzje parafrowania - proszę też me-
pisac trochę o swoim obecnym życiu, wo-
drami, pracy

S Z

17/58

50 p

Gdańsk, 17 XI 1973

Rochane Pani Roguin,

Bardzo dawno nie mam od Pani wisa - a ciekaw!

Z ludzi, o których Pani pisała, odczuwa się p. Migomare. Bardzo mi zależy na adresie Tosi Zytkowskiej (jest także kuzynka: Słodka, siostra Raveurbrück, tam ^{emaj} ~~przebieg~~ ^{emaj} ~~nie~~ i kilku innych poważeń), Baugutówny, Piskunówny - mi straszyłam od nich autok. Może ja jeszcze spróbuję je wydobyc. Czy Pani pamięta międzynarodnik narodziła Zofia Meyer i jakimi srodzkościami?

Czy Pani zebrała się u kuzynki z Wandą Zak?

Pani prosi, że należała Pani do Polskiego Związku Jarmarczycy.

Zygmunt Janke, ps. Walter, trzeci komendant PTK okręgu śląskiego, napisał książkę „Podziemny Śląsk”, tam mi wyjaśnia tę organizację, mieszkał on w mieście dawny, przygotował „Osił Pracy”.

ostat. 17 XI 1970 - Tosi Zytkowskiej prosi (w tej książce), że należała do ZWZ w g. PTK.

Pani Roguin, prosi bardzo o kuzynkę (wspomniała co Pani pamięta) spisać w relacji - choć nystetycznie dla Pani o Koryz PTK (prosi o tym mi mówić!)

Tomuż wam, że to Pani, interesuje, prosi o druk „Przekroj”, z dn. 30 XI 1973, tam jest artykuł „przygodowy” o mnie, naprawdę napisany bez mojej wiedzy.

Pani Roguin, kiedyś w Telewizji był piękny reportaż o Pani stronaach, które narodziła tam „Kawalkiem Polnia” czy wierszowiec w Pani „Polnia czer”? pamięta Pani te słowa pami spiewam na obozach?

Sewdermie Panię ciału i ciekaw

Elżbieta Zawacko-Zo

Kryścia Wysocka

Gdańsk, 12 III 1974

Justem u Kam talerz z Tym Zyrankie - Borkun powoz
 Zorzon - Sre wory korez (Somowice Grynow 3). Kogo Pam sobie pami pam me
 Somowice, Golybia 13) i z Marysia
 Bardzo niedużym porzwanam
 Elibon te Zawackie

Droga Pam Kryściu

Pamiętasz prosz w przedbrun Pam umiem, wyc sevdem Pamę całup i zycy duru naclosu, zdrowia, zedlowolena z zycy domu, pwaay.

Mam do Pam kilka spraw:

- mi podala Pam, czy ukonczyła Pam wykszcaleni op-woy skau czy tez byla Pam talerz na umoru podimstruktorskim - kudy, gblru, kogo Pam pamiy te z mstruktorech obozarych? jaki byl Pam stopien org. - st oclotumidie, mi. prodowumicha? miy? Czy Pam byla more na oboru podimstr. lub miyym z Zyrka Kelass. Zmate ja Pam dobre? (one zgrnyta u Osrycum u w 1942)

- Co Pam pamiy te genere o 31. VIII, 1, 2 i 3 IX 1939 w? A pamiy tygodni okupacji? Pamiy Pam, ze ty te talerz jakis podmioste Korcum ks Zawackibied(?) w dniu 11. XI 39, po ktorzym nastepity arentowama; Tamny byly wtechy w Kosculi. Czy Pam pamiy te more jakis arepolatki. To wydaje sy teraz mi wazne ale pomozie odtrawyc pewny z tym zowznanq wasy sprawy.

- Prosz sobie przypomniec, od kudy u Was musialam, sked musialam Wan adres. Moja siostra Klava me dawno mi przypomniata, ze u Was nocowata (poorepeli 1940r) po przyjezdzie z Torunia do Zapfiebja i Pam ja zaprowadzila do Wsny Kowalskie Popon, dome 12 - sked znate Pam ten adres? Gblru (amoni dohizaelmi) genere Pam chodzila? Czy znata Pam Wscho lny Romowul (zgrnyta bohatewsko u Myriawicach), p. Radzickq Te Muehiny pawickq u Sosnowcu? Czy wie Pam coś o Wandze Bawozik (moja adimtantka) i jej cotee - pikawce, kowra nam dowata chleb?

Skarowice Pani!

9. III. 1971 r.

Paniowi zycie moje obecnie związane jest z rolnictwem w tej postaci, którą uprawiamy w gospodarstwie „Gromada - Rolnik Polski”, a w niej Pani zyciorys. Był by Pani mieszkała w 1940 r. w Bieduniu? Chciałabym tam wraz z ojcem i bratem i w naszym mieszkaniu mieszkała p. Zawacka, nie mogąc przyjechać sobie imienia czy Elżbieta czy Stanisława - wiem, że była związana z ruchem oporu, pamiętam że miała siostrę Klara, która wraz z ojcem została w gmolinie 1940 r., byłam w wierszycu wujeczku do Mysłowic, gdzie wspólnie z celi spotykałam osoby z T.W.I. (same uciekały do innych oparunku), później do Ravensbrück, a później do fabryki amunicji w Łabę i tam 7 maja 1945 r. ujrzałam nowe światło dzienne. Był by Pani jest właśnie tą osobą, o której piszę. Opowiedz mi

Tatus, nie spotkał Ponia - czy nie Ponia na
Mazurach już po wojnie. Bardzo proszę Ponia,
jeśli tylko pozwoli czas odpisać mi. Do dziś
wspominam obory P. W. K., często rozglądam do
tych zdjęć - up. koło Kosciuszki - Gdyni albo
również koło Grodus - tak to dawno było i ciężko
powracam do tych lat.

Proszę przysłać ode mnie wyrazu głębokiego
szacunku

Krzysztof z Wysokiej Kraskowa

Krzysztof Kraskowa
p-ko Ciuplice
pas Jarostaw

adresy!

50 P / RŚ

Droga Pani Elu!

15. IV. 71r.

Serdkiem drżącym do list, ze zgerania
smiganiem - formułami rękami strywnofo
Doroc je porozytotem do Krystyna
Kawopelska - Katowice, ul. Koszubińskiej 25/5
i do Glicnick Wiktoris - Rzeszów
ul. One rnowu skautektuj
sz a innymi, których je adresów mi ruc
Wszystko to potrzeba trochę czasu, bo musimy
mieć adres Tosi Zytkoim, one bzdri mi-
driote o kole lokalnym P. W. K. Te rnojo-
nych Marnusi jest jedna osoba, która
tei byta wtedy na oborze - prowadzite
sprawy z yunosciami a Cielodri - mi moge
przyjmuje sobi nerwiske - de postora
sz o mie - same mi bzdri moge jui
jeidri, olettep wszystko te sprawy musimy
retetunai korespondencyjne - a to potrzeba
a je bym chciała jui.

Chcąc więc czy dać rodzaj manipulacji
też formułkę, mi mogę jakieś rozstrzygnięć
myśli - do jednego to dochodzi - do
wielki z wagami do ostrości wszelkimi
sposobami. Cóżet stworzym mi można
było powiedzieć zawsze co my uważamy
moim tu na myśli mojego tate, bo by
mi w tej roli - ale by mi pozwolił - zapewne
mi rzucał sobie sprawę a tego co się dzieje
w moim mieszkaniu. moim i lepiej, i
tak było. Dobrze, i w chwili orientacji
mi miastem mi w domu, ale by to było.
Jeszcze do dziś mi strach bierze. Cóż
opiszę Pewi jeden z nich. Wcześniej moją
spotykałem się z jednym panem, a
taki moty flint, potrafiłem od
niego wyizolować - co on robi, czy mały
do jakiej organizacji - faktycznie by-
godał się ze wszystkim - co było robione
w elektrowni - co było jej pracownikom
postaralem się o jego zdjęcie, pierwsze, powi-

dziatem jego wrodzon, żeby lepiej ^{50 P} dobiegali
ludzi - dobrze, że popadło na mnie
ale co by mogło być, gdyby mi ja, że ktoś
inny był. Kurio mi nie robiło się niczym
ale były takie chłopi - co w tramwaju
mi chcieli mi sprzedać biletu na przjazd
muriatem kategorii domowej, bo w razie
kontroli - bo żeby nie brak biletu siedzieć to
się mi opłacało. - Też mi muszę powrócić
ciężko do tych spraw.

A teraz coś o innych sprawach.
moją pracę o Tokusiu - Gimnazjum ukończył
w Krakowie, później był na politechnice
we Lwowie, gdy wyjechał na praktykę dy-
plomas na Ukrainę zastąpił go tam wojny
jako przodkowy austriacki został cywilnym
jeńcem w carskiej Rosji - wysiedlony na
Sibir. Później przenieśli ich w Głębok Rosji
do Wiatki - musieli meldować się co jakiś
czas - Tokus jako chemik pracował w garbarni
miał daleko moc rdzi i siwoli. W Wiatce
było dużo Polaków wysiedlonych z Polski

i tu atosiwie Totus' pomost ellemusi
i pobroli sis - po rokeicremu wojny kto
chciot miot mwiec do Polaki - Wousey Ci
ludiu - stuwyli Rode Wyguarico - to byli
potryori. Totus' miot - to byt swsty ertu-
wik - i ojeic - byt drit sis ktonstwem
miuerciuosicis - sedt aevse proste drogo
pner ryciu - lotc saze ryciu proswicet
mtashicizy - byt pmed wojny i po wojnie
prof. chemii w St. Techn. Zokt. oronkove
w Katowicech - e ille nos wynstho by robot
i oddot - i takim porostat do keice rycis
Po wojni uicorholisiny w Katowicech, co
uicos uwotowto sis r mienkaniu - bsdse
w obozu wynstho te micy byty olle uicic
swigte - loskuu tam do tego wynstho i
uicym tam, i uicoc. Totus' amort w 1968 r
pochowony jest tu u mnie. w try uicisice
poteu umort Boju me otok otmy - procho-
uicy w Katowicech. Pucicwi jego matricu
mi bndro byto swiciliwe - foi micy pomici
ktore rostoty po moich najbliuich -
pmpodty - brobowe potoryte tops me wynstho

i to jest powód mojej nerwicy serca.
 Oni są dla mnie strasznym i tej morderczej sprawy.
 a tam zostali odjeżdżając z oboru P. W. K. Coby
 korpus instruktorów, wycieczka do Gdyni
 na tle statku „Pitruński”. Czwartek mi
 mogę myśleć o tej sprawie spokojnie —
 to i to między innymi jest powód, że między
 koma nie są, rodzice od ludzi. Oni chcą ukończyć
 pracę. Córki moje skończyły szkołę chemiczną
 w ^{Sarym} ~~Sarym~~ i pracują już w Katowicach — bardzo dobrze
 są uczone — starszy syn chodzi do szkoły
 mechanicznej w Ciepłku, a ten najmłodszy
 Jurczek dopiero pójdzie do pierwszej klasy
 podstawowej — tylko że mi chcą chodzić, więc
 nie będzie rotowaniem w domu. Czwartek dzień
 parę ~~szkole~~ ^{domu} hostuje bardzo dużo wycieczek
 ze strony rodziców, nie ma do czasu
 przez młodzież — mogą pracować w P. G. R.,
 a później tego mamy teraz 4.ka więcej
 niż cały inwentar. postawiliśmy sobie
 mały domek — nie co nam kto teraz robi.

Bordo duro rodousteris deje mi proce
v polu, obcovani a pryrode, tykto ri
mi bordo sit jui mou do tej roboty -
kuro a msi am euytotny, radio - Terer
kupilismy sobi televroz - i tek eras
leci.

Prupamietom sobi jednog piosentny
i ostaliny a oboru

Et gdy me obor je pojcehotom
~~idziwowy nomyet roror danyetom~~
~~do hotom nomyet a dnyz piosentny~~
kole sis late dnyz metrowe
i remocyste i to i owo.

i to i owo i tu i tam i tu i tam
ja dejs stow

prupcunosi mem.

Jeśli bode miote jokuś wiadomości w sprawie
P. H. K. roror je Poni mukarj.

Etli sis rozpisotom i remudram Poni,

Serdecrim Poni porobrowicmy
wonysey

Krysijs.

Terer erohom
a miocipthinosis me kotobneg
bordo lubiz piosentni iotrubshu

Nový adres: Revské Rokytné 17/58
p. ta Cieplice; 37 - 535
Nov Závostan

Kochova Paui Eln

28.11.732

Dřickýs, bardo list i jednocesim pr-
enom, i tok d'ruo mi pisotem, de to
opoluopolku t'umecem - r'nia, wykopk
prce polwe. Cizki byt rok dle narych obok
cizki podoto i podoto - ricunicki p'pcedly
& r'nia (moje naryny) to kosa i ve
rodie, ai trudem byt nazy nyciagnac
Wtedy r'ndroscilismy ludricem i fabryk, i
ich prce, mi jest tok r'alerus od pagody i to
jest jeden i nielu pr'adov acierki m'edych
de miorta. Et toraz i sp'ra, ktora nos inte-
renye. Jestli chodri o Tans Lytkians ey Tofis
Eller - bsd, storote sis, o ich adrony - tytko
rejdri trachy erou. Jestli chodri o moje exp'irac,
to jednekouci P. Tu Jorenurvy. Ode sis orjentuje
to byte to mata grupa, moie i studium organica,
d'leky ter i uicruous, albo po narych exentona -
nicoh r'olciote sis r'upetune. Byi to rok 1940, kied

amystko defiero nabierato jakis krtotow
i organizacja „Onet Biety” spotkaniem sis w obozie
w Olystouskach. Duro ich tam bylo, pomistam
tylko jedne narusoko Zygmuntowina. Dziej
jy, ory stry tej siedziot. Duro a mich podobno
rozstrzelano. A nowych chlopakow tej rozstrzelano
w Osinscimiu.

Jesli chodzi o mnie, to wiec takigo mi robili tam
Cke co pomistam to opow. W sierpniu 1939 r
bytam a wyjezdzam z Warszawy na wakacje
do wojew. lubelskiego, ^{stancji} poznatem tamte okolice
jak Kosow, Kotawnyje, Wierchta, Stancji
Belatyn, Kamien Dobrona, Lwow, Wladaw i tam
wiesni spotkaniem sis pover przerwiny a nastrojow
wojny. Wracajac autem pover Lublin do Warszawy
widziotam jui ruchy nowych istniacych na pocz-
ciowych konikach. Z Warszawy wyjechotam 24 sierpnia
rozodowanym pociggiem do Bedzina. W Bedziniu
jui ruch. Jako P. W. K. miotam dyruny na stacji
uchylatysmy w tym czasie ~~to~~ chaosie pomocy
a posteci wyrzynanie mekinnom re sloska
tamato to rozednie 3-4 dni, ai wodredt tamien
i uciurka a redzina pover siebie. Dosliismy

na mekach ra Račounice v vojew Krakowskim, ai
non sauby stepoty i zpowstem do domu. I co dalej
robić? Zepisatem sis do P.C.K. Celem naszym było
wysłanie perek do jeńców wojennych. Wysłatem
i ja do pewnego p. porucznika, od którego później
otrzymywasem listy drukarskie - miłosne.
Formy organizacji, bratem Gerthi z drukarski
w Odbrowie Gorniej (ale gdzie to było to jmi mi
pamiętam) jechiłem do Strumienicy, Cielochi, Sosnowy
Odbrowy Gorniej. Pórnai to było z tym rozważaniem
miser wyjadatem sis strachu. Pamiętam, idz do
Cielochi w Strumienicych z siatką ze spracunkami
moj gerthkowi, a tu idzie petrol, popatrneli sis na
mnie, zismiechustow sis lekko do nich, gdy mnie
mieszli oditknywatem z ulgą. Jedze do Sosnowca
Entofeki - konduktory pomagali mi, mi bignac
na bilety i uwazajze na jakiś kontrol. I tok
wjadato sis do 9 grudnia ¹⁹⁴⁴. Tu drzewi chytba
Pami pamięta - aizriceni i obier w Olytowicach
Ravenbrück i fabryce amunicyi - Gerthie
Wspominajze pobyt w szwach - cechowate nos
solidarnosi, wzajemosi, pewce stotnym, driclem sis
porkami, a w fabryce amunicyi sobotai, gdzie sis
doto (psueni mnogyn) rarem z wstokimi jeńcowi

nojeumymi (aler to patatady) oraz powie cywilizacji
francuskich robotników - elektryków przy przemyśle
prądu. Równie to wszystko się skończyło. Wyruszono
7 lipca 7 maja 1945 r. przez wojnę rolniczką.
I do domu - powiła potem przyszedł, jak ^{by} było.
Oto chciałoby się już przejść tego drugiego roku. On
wzrostł i ślad ma na wszystkich, dlatego miesi-
kowi tu, widać od ludzi, od miejskiego
życia. Do dziś mam listy moje do domu
i odwrotnie. Widzi się już, że nie takiego nie
widać a porównaniu do chrześcijaństwa innych
kierunków. Chociaż te drobne sprawy zostały
na dzisiaj. Tylko to co starsze jako-
ś nie wyszło - to między innymi i praca
Pani mojej a swoim środowisku a tym nie
styka się, ale ja tu w nowych stronach ma
bardzo krok. Są to okolice, gdzie chrześcija-
nizm ukraiński. Ten paleś, co, to kilka
kniży, moce się bardzo, a smutny. Mały
drogi asfaltowe, w domach radio, telewizor, ta-
ranci. Wszystko druci po szkole podskoczony,
i do dalszych wyszłych szkół. Dziecko - 14 let-
nych chęci już z domu, a w tym środowisku
są różne.

5.

Nowe reformy szkolnictwa jest bardzo dobra
ale dwoje re wsi to biedna - wrasc po Skun
jui moja podmwarowu mozi, pruristionu
psehoru. Sprawa dowrociua mie wzunzic
a nakrytym stopniu coty sprawy - tytko
internety pny aborerych skotach.

Atle rozpisotom sis niepotnebrue. Ohoj dou-
to bardzo uerciu mozi - pracuji w P. G. Poluym
druici 2 corki po skole cheuicrny - pracuji s
na Slosku - jeden syn po skole mechuicrny
w wojsku w Choszczu woj. szczeci. a drugi
malutki chodzi do 3 kl sk. podstowowy
nie rnozi polskiego, a rachuje sis matema-
tykosi wyzstko amie wrubi jak kardi
siejkie drucko. At je rajmays sis gospodarstwo
4 ha - na moje meruy dobre to lekarstwo
tytko conr ciszej to robic, a i pewnise nlate
głupich lekarstw nie mogz rozpuzistac
a wiersu ~~po~~ Owidiusa po łaciniu rpned
30 loty pewniztem. Cethkou ruozjowuy
swiat.

Ale co słychać w Paryżu? przede wszystkim
jak odzwierciedlać te ciężkie chwile w tylu
wielu wytrzymać. To już naprawdę
kłamie swoich bohaterów.

W serdecznym pozdrowieniu

Krysiu K.

Wielki nowy numer domni.

1939

1945

ELŻBIETY ZAWACKIE

Droga Pani Elni!

27. III. 712.

Serdecznie Pani dristując na list - chociaż pisać
 ten piewny miatem wotpliwosci czy to akurat
 Pani. Wpatrywając się w rdzcu w Gromadzie
 po diwnie rory - onadruj Pani myśleć mi
 w tych pamiętkach labech, more dlatego, że
 strach przed niebezpieczstwem amikt, more dlatego
 że jest co da ust wtójce - mi tytko sam suchy
 chleb. Jaki dobre pamiętkom to wmytko - tytko
 a jaki sposób znalarte się Pani w nowym miar-
 kum to mi wiem ob dris - ul. Piłsudskiego
 (mi Hollera) 14. Po nojnie werynate się ul. Woryuskiej
 Pamiętkom jak byłismy wmytko w kuchni Pan.
 Tak Pani je i brat Bojca. Przechwite Pani
 dieloy a Takuricu na kumiat Piłsudskiego, pamiętko
 goko smorkule i sama mi pmygamy tych orozow
 nie z tego mi wummiatem - dopiczo tenz w
 tej churli cytkom krigitky „Doktor Lokitek i Tote
 Tawicuche” Jemy Rouica i dlatego pmypamiętko
 mi się to sceuta - brianne krigitka - wosim z tych
 orozow - rounordowem piewnygo Brzydoleube.
 Siostro Pani klorz dei chybka w dlateku - wotkarote

Tosi - Kenda - powierzoną publicznie w Sosnowcu.
 M. s. Tosi, niedyktam się po wojnie rozer -
 pod koniec dzieciństwa wojenną. znalazła się w strefie
 emigracyjnej i tam myślała o pracy i sercu
 wzięła - zaangażowała kontakt z nią Kochy
 to potrafi, bo mi nie było przyrodziła mi się
 a. Bzdurcie - Cudem a niekiedy utrudniła kontakt
 jak również jejtem reżymu, a dziećmi (ktoś
 (ktoś jej doradził Kochy) a transportu krakowskiego
 mieszkała w Krakowie - to jej prędko było
 obrotu - ale miśtem rydwanie serce, a serce
 wierz, i wiesz, nie masz wzięcia. - i to mi poradziło
 prędko - chociaż kto mi - gdyby wojenną
 przedtężyła się co by było - bo w strefie emi-
 racyjnej mi było wesoło - a przede wszystkim
 manuality mi już były - które umożliwiały
 mi dotrzeć na koniec rozer po zakończeniu dzieciństwa
 wojennych. Dlatego proszę o przyjęcie mi jako
 kwestionariuszy, postaram się to wykonać w
 mi.

At tenor uwagi do spraw P. W. K. Dobrze czułam
 się przed wojną w tej organizacji, dlatego mi to co
 mi nie było wależ w innych przedmiotach
 szkolnych przez historię Polski. Dlatego do tego
 stopnia, a w następnych okresach klucze proza-

dritem sama kufie. moze keneudobno byto
Lofie otteyer (am nien ey dobre jioy to uowisth)
i drishi jej niedriotem, i jertem polka i onym
kim feniunom byc w rari nejordn ungo.
Nysie eu, w eron nejny rousi - e dotej to jui
mi nien eo is a nis stoto.

Poduzi - dekeji historie - prof. Sochocha, byj
dle uciu tok rojmujce, sprowy legiowot
notuosi - i tei krorumistom jedu jert uszi
mijce.

Oci dom - polski dom - de otym to mone
u inuym lisciu. pncier Totus moynot sie
jou Odrowzi Wysocki. Otmuric ualieto
tei do P. W. K. - posytem oryginalne
sindictus skoleuowe otomur, pro ktorym
byto skorbuikiem na oboru koto koscionym
koto Golyui Cate nejaldtom tom is pomaran r)
Wtedy ter tom byt obor chtëpcow a kęgier, de
nos nor swarstronyli jak bytom^{ua} warciu - smor-
kece - jarnij po ujjedni pisoli do uasi imidi
sis a nos. A L. O. P. P. prowadit tom tchignuby
jeggowic pmarotysimy go Lofkiem, do uiettoam
mistem de rdjacie, de w jchi spozit pompadty
to nejione uore uostpnych rram jak i
wiel inuym sprow. Porse to unytko

50P (5)

rdejs mi sis je meam znoum 17 let.
 Posytem vnamer Poni rdejsiu a tepe oboru
 Obchodit'ysim i mienimy otlagdy lissourstnej
 ocyuisiu a eroua kova (de nie prouduia)
 i pierasie a pravej rdeji mi sis jest
 Pospit'iana - ^{iedubok rde nie je i ve rdejsiu} un pamiatku fur do ktodnie.
 A terer me rehoueremie Inche smutnych
 moich sporek - Tetus miryji i Brot Boju
 Ter miryji - do dui' fur mogs papadnie sie
 a tymi fakteu - dlo tepe su mui silua,
 merico serce ropaleu konoubow neruonych
 i awreiu ryt ^{ale miedom pateru popiorosol} tete dreyseu i mienkolu
 me usi, i meam poryduego ertouische re usie
 i erowu druci, i meam dety docyuisiu
 a porygredy i i uol, ormeuisei a kroua ey
 krouem ey psem miz a ludium, i druci
 moji a szkole miety i musisty mui pistor
 a histoniz i co robr, rudy druci a wieku fur
 12 let i uruyi mui pudy i mui polity popiorosol
 Ate jak moze druciermie rjednie su me,
 siniste do domu me siniste (23, 20, 17, 7 let)
 beds miote eo opowiedai, ocyuisiu eo moris

(6)

Nawet jak Gornik czy Legia wygrają
mecz i oglądając go w telewizji to ludzie
mówi mi z radością, że z dumą, tak jakby
Polacy wygrali ~~z~~ ^{znowu raz} wielką wojnę.

Myśli Polu, że materia gdzie do jakiej or-
ganizacji - nawet do T. B. O. W. D. nie ma is-
ciąg dalszy wariacji wstępni w wstępnych
listach. List od Polu jest dla mnie wielkim
przyjemnym, przedmiotem moralnym i psy-
chicznym - to razem się dzieje.

Chce jak Polu również po tych wszystkich
terapiach wojennych czy niepowod-
zawarte Polu szuka miejsce w społeczeństwie

Koniec już to pisania, trochę serdecznie?
podziękowanie rozstaniu i wyroby z Tobą
szczęśliwie

Krzysztof.

Posyłam również zdjęcie oryginalne z okresu
rehabilitacji w Rosji - komentarze w wstępnych
listach - jest tam też i moje wspomnienie.
Posyłam również zdjęcie dwóch szkolnych
z 1911r - bez komentarzy.

nie wiem czy dam rady dobrać odpowiednie
kwestionariusze.

Alte remudrom Pociąg to pociąg.

W miejscowości gdzie niekiedy leży na
granicy dwóch powiatów, administracyjnie
należymy do pow. Łęczyński, ale poczta, do
pow. Żostaw - teraz możemy i tak pisać
i tak pisać

p-ta Łęczyca albo p-ta Łęczyca
pow. Łęczyński albo pow. Żostaw
proszę, bardzo i pow. podkreślić, bo
wobec listy wszędzie na Łęczyca Słobkiewicz.

Przystępne Wysockie - Kraske
płk. Ciuplice pas Jarańca
37-535

rel. 17/58

50 P

Droga Pani Eln!

22. 11. 73.

W ostatniej kartce obyczajem jeszcze
coś wytęć, ale niepotyka to nie pewne
skuteczności. Natomiast te sprawy przez
moje córki, które widują się z tą osobą. Ale
ona jakis stare rodziny z powiatu
jakis osobistości - ale odmienny warunek
ni sama osobie chciałaby to przetrwać.

Osoba ta jak sama pisate do mnie, to
tego czasu pisate sprawozdania z obrad
P. W. K. do pism wojaskowych "Zwornik"
"Zetwier Wielkopolski" i "Wychowaniu Fizykiem"
dlatego komendantka Wittkeówna nadryła
jej fotografie jako podkładki do ortykedów.
Jest to już kobieta po 80-ku - kiedyś
była profesorką matematyki w Śl. Techn
Zob. obywatelskich

w Katowicach. Obecny jej adres

prof. Oligoni Helena. Katowice

ul.

140-0261

Bardzo cnota na stopniu naukowe.

W związku z tym chciałabym napisać
do tej Pani, może uda się uzyskać te
dokumenty. Jeśli urna Pani mojego rodzi-
ca stosowna, to bardzo bym prosiła
przy woli o przesłanie napisów do umie-
scenia w tym wyciągu.

Co się dzieje w Polsce, jak radzisz? Ten naj-
większy smutek w życiu.

Albo jak to ma być, racnie się wnet
robota, ale radość jestem, że miśkami
rodzina od ludzi.

Zaszyłam serdecznie pozdrowienia

Krysiu K.

Krysié Wąsocha

Kochane Pani Elu.

15. I. 73r.

Już innażrej się mogę napisać, tyle rzeczy
już mi pamiętam. Jeśli chodzi o sprawy organizacyjne
to epistołom to co dotyczą mnie, ~~dotyczą~~ ^{dotyczą} ~~ty~~
to to robić to nie wiem - chociaż przypodko-
no doświadczeniem się, że jakiś pracownik ^{z fabryki} elektrycz-
niczy rozbierający ten obiekt przed zamknięciem
przez otwarcie w razie wycofania się. Pracuje
z nikim mi utrzymuje różnych kontaktów.
o te adresy pisać - nie mam żadnej
odpowiedzi. A może ikt mi chce o tym
mówić? Tęto co to robota organizacyjna
rozkręca się jak już nos mi było.

Pamiętam w Rewusbrück doświadczenie na two-
krolikach. Gdy pracowałyśmy nie ucie chodniłyśmy
po kotły z kawałkami, tam przez kotłownię z kuchnią
bratysiny morelow i jedne ^{z nas} musiały odskoczyć i
wrócić ty morelow czy też pięć do rewiru musiały
to odbyło się bardzo szybko, żeby dotrzeć się do kotłowni

ne nistavimie sis na kedovne lekostei do fabryki
omniviji eskierovali uniz do Scheise kolumny
choditysmy vtedy na toru mestskeho oboru teri
v Ravensbrück, gdje suiz chleb orucaty smy
rozyskim uisniam vojnym - cieniem. Pis
my, bo je to my i my to je. ~~Chcemy~~ Prone
mnu ide suerrozumie, mi ches tu sis chacie
de mi bylo tu moy o mikolievshoi - chaoe
nicht sis nupytat raco kto sudnot i nicht
Woseim sis mi rust.

U skazji uodchodivoych surst Borejs
vverodzenie i vovoy. Roku rozyskem Poni
vsvytskego najlpshego, e pnde vnytskiam
cluro, cluro rdovne.

Ryziq. K.

CA mori vech mi vosto sis stovci o ten kryi.

do met 17/72

Rochane Panu Eln.

30. III 72.

Slicznie dristkujas ze ryeremias imicniuowe
kordro ucicorytem si, ze ktos o mnie pa-
mistę. kaidy mi ryery dwis rdrouse, spokoj
a je zehos eui jedniego, eui drugiego me
mou.

Odnem pomystem o urupctwicnie seloci.

1.) Odrazu - uolortem w Ojca dokumetach
de Totus uipoly tego mi arywat, i je
fer nie

5) Wykrotocem uipetue ireclnie, jedne
klose liceum humanistycriego, akucicem
~~pre~~ drugij przewode wojne. B wojni
gdz unocitem w moju, na okres motur
w mojej szkole docieli mi profesorami
temoty matematolue, a je mi uiodem
sit relouaci (drisicij bym pouiceliste
u mi si, mi chciot)

2. Jeśli chodzi o listy, pocztę i t.p. - to należy
należy tylko pocztę do Liplic pow. Jarosław
(przechodzi szybciej). Ale administracyjnie
należy pocztę tę samą tylko pow. Lerejsk
p. to Liplice Wszystkie sprawy gospo-
pow. Lerejsk dowce, społecznie i t.p.
gm. Kuratówka rotacyjnie w Kuratówce
albo w Lerejsku

Lerajmy na granicy dwóch powiatów, dlatego
dla obydwu jest to równomierne.

Co do mojej organizacji, nie wiem, nie mogę
poinformować, gdyż były to depisze powiatu.

Oto ewentualnie radnie i, nie wiem
chyba do kwietnia 1941 (tam administracja sobie
poleczyła u niej w powiatowych) równie było o tre-
a przymiły obor fer w Cłysławicach w jchys
stony fabryce. Jedną z naszych cel sąsiady
należą z miejscowymi, ich drzwi wychodzą
na korytarz, drzwi z siatki o ockach 2 cm
lece bieżące do ubikacji nuczyszmy
poner te ockę, gyps, podłymmyjaj ich na
duchu. Treba to być zrobić bardzo sprawnie

reby wleci do ich celi, a mi we kontry (3)
gdzie stali strażnicy. W tym oborze ~~była~~
spotkałem się z „Orta Bratys”. Jedną
pewnie nauczycielką historii, jeśli dobrze
pamiętam z lekcji od czasu do czasu
myślałem o nową historię. Też w czasie
ostatnim rozjechałem się do domu i butki a
w w niej gips od brata - kto tak upieka
mi wiec. Per odaradził mi brat, jak on
podesłał pieniądze szilegoluni - też mi wiec.
I tam byłem gdzieś do jesieni, ¹⁸⁴¹ bo jak roje-
chotem do Ravensbrück, było kopaniem
ziemniczek - pierwsza moja praca - do dziś
bolsz mi się kryje przy robieniu, ale
niektórzy od tej roboty - to były jaśnotki
później nauczyłem się robić - i razem szukam
roboty para oborem - niestety to wychodziło
o innych robotach w oborze już pewnie opisywałem
ale mimo tych warunków, uwzględniłem więcej
poetyckie, przedstawienie, a jak uroczyście były
obchodzone uroczyste, dobre pamiętam Łopis ^{były}
z krakowskiego transportu - dzisiaj ciekawa ^{były}
występuje w telenowelach, w tym teatrze. A jak z
niecierpliwego marszu po plecach oborowym, wraca-
liśmy do bloków, rozpoczynamy po polsku

4) Worszawiankę, to ai ryci siś ekeisto, e miie
ne dmytj ektyernie siś nuci. I jiri w
Rovenskiich seestj nuniie boli ocy
w crosi uocuj nuniiey w swatim
dlotepo neikostom do preey poro oborem
w dniei.

Pomistom dniei wyjzda do Genthin
15 sierpnia 1943 r. I ~~proca~~ preea me
dniei nuniiey i rnoam noc i rnoctepu
ocy - uowet poro rory bysem na
nosniestlemiu w djarstwym oberie
cyrtoje e pcamo kszike - pny pcamuicobom
sobu, i i miy solmonitysimj inryuicowoi
rapoty ro nosis preea - wygtes. I do nos
niekka pcamuicowoi - e miy mi nuc
chcemj tykko lepsie traktowaciuie. Pny pcamu
uoromaciuicowoi noney preey byty cyss
noloty, nacyj pnyloty samolobow na
Berlin, gdy rktirate siś podr I uucow
patrytyssimj z usmicchem na drusobu
alarmowe, wteoty do schrem, rowne
spicuwotysimj wteoty.

Co do psucie merym bylotok jok
pissotom jiri. Wie nien skosob borem

(5)

tylko sié do pracy i do pomagania Słobrym.
Bsdze w Geuthinie, chyba w marcu 1945 r
pojechałem z innymi do dentysty (chociaż
zuby mi bolaty - ale żeby jechać) do Oranien-
burga przez Berlin - w drodze jego ruini-
owanie - tam tam był kobiecy obóz i fabryka
dojé mi sié w masce parowych. Trzeci
miastem szejści bo w 2 godziny po naszym
wyjédu, ^{Oranienburg} fabryka została zbombardowana.
Ale i tamni Niemcy niéktórzy - majstranie
pomogali nam - niéj majster - Jochi diodek
rowski mi uowit Christen - botał usch
Gause - i jak poutem moszyné i musiel
zmieniać matryce, tylko potrot sié na
zamié, bo dziecko sié w obrosch mi chciało
wziąć, nié ist unmöglich. bo 4 maja pracu-
matyżiny normalnie nie drodze petro mi -
mieckiego nojska, który tak sobie wyplé -
doli jak nosi w 1939 - i equally w uórban-
tobotami dziećmi - a sié duze radości
nie ten niódek. Gause moitżiny, ié
bsdnieuny z nich pozý dreci, ale gdy
pyszo do samosodu nie inżynierach

zrobić to za nas ukraiński. I pierwszy
 do domu, spotkałem ^{W drodze} i rosyjskiego
 polskiego, który nas wykupił od Rosjan
 za beryng, bo chcieli nas rosyjskiej
 na roboty polowe. Trzecie innych historii
 w czasie powstania. Gdy wróciłem do domu,
 mi było subiekty, butów, wyszło to
 jedniś usiękło, trzeba było coś nowego
 recygnac. Takis już ^{tole jak przedtem y kator.} pracownik, brat
 koniecznie sikoty, a ja partem do
 pracy. Jedni partem msie. ~~For~~
 Tu on prowadził mienno, merge się w
 szkole ogrodniczej w Totnowie w czasie
 wojny (duro było profesorów i poruczników)
 tej uciekał do AK, opowiadat mi jak
 i kolego szkolnym kammi prowadził
 cukier i młyn, dla partyzantów.
 a rora po wojnie tu we usi na wesele
 jehis ukraiński, rucit praco - msie
 stracit oko i dwie palce a prawej ruki
 I może sproszkowanie msie jest jako
 ogrodnik, ^{W.P.S. R.} a funkejs prowadzicisco

2

sprawuje społeczeństwo, więcej z tym kłopotów, niż do lewiracji między dyrekcją a robotnikami nie jest tutaj. Chtel jest to celownik bardzo uciążliwy, sprawiedliwy, pracowity, oszczędny, tylko b. uparty i nie robił przewidywań i składowy nie auto, ale kosztami jakichś wykreślenia, w tych okolicznościach mam już dość.

Porozmawiam co do relacji tej i poprzednich w tym celu i w sprawie.

Co do Krysi Janusza nie mogę mieć Pań powiadomień. Je osobiscie do nikogo nie mam celu, ani pretencji, gdy chętnie się w uolności chciałby być bohaterem, ale gdy rojność się bezpośrednio śmieci w ocy, nie tadein ruszacie na kogo pewnie pomyśleć, że się nie śmieci i żyć przez mis ile mi rozumie w tej sprawie dlatego mi chętnie bym uszei do takich lat. To wszystko co piszę, ~~to~~ pragnę

8)

nieby było tylko do Pami wiadomości:
~~Właściwie~~ Właściwie znam co poplestanie
chyba to już wystręko. Już miis rsko
keli od pisania, dlatego takich bergron
wychodzą, Ale jest to Pami wystręko

Właściwie przyda się pewien dokument - bsdac w
Kochan i rnożonych z Genthinu postarali się
o raporcie 10 Ort - Kunket 0.3 dla rsiuio
Przeładowane listy ~~z~~ wystręko w
lisca pisownym na lewo, i spotykane się
z Kloro - to chyba iostre Pami, ale nie mogę
sobie przypomnieć jak wygląda. list pisany
28. IV. 1943r.

z Cielodri, Gwoźcica, Pieski, wszystko uopniósł
przed siebie, dokąd? Chępcy z P. W. ~~do~~
regulacji się do korow 23 p. o. l. na
wojcuę, ale ~~tytu~~ między innymi brat
Tosi dostał się, dla innych nie było broni.
Gdy Niemcy weszli do Białej, zaczęli
policzyć synagogę i domy rydowski na
starym rynku - miesiąc się, one było u niego
kościół - do rydów, który u nich był z pto -
miejscu Niemcy strzelali, wtedy do ks. proboszcza
Lewandki, od tytu brat rydów do kościoła
i w ten sposób gorzko uratował się. Ten
moment znam z niezgodnych opowiadań.
Chcielibyśmy tego karamię, ale aże nie po tym
były orestowanie przede wszystkim nowicy-
cislta - p. Cawarra (sekr. parochii)
p. Wciszyński. Lui jin z Dechau nie
wzięli. Była też orestowanie moja dyrektorke
p. Czerwonska, która po jakimś ^{okresie} czasie
była ruszycie z Ravenstrück. Zoną p.
Wciszyńskiego była po najnie kustoszem
museum rewi białostockiej, które mieści się
w ~~zau~~ odbudowanym ramku na Górze Łankowic

w Białym. Wie wiem czy iżyj jeżerem te ³⁾
Pani, de i ona materiala do P. W. K. wron
r moji, Mlemusia.

W jaki sposób spotka Pani r mioba do nos
mieniem, kto Pani skierowat do nos u
wom jezyciu - nawet nie pamistam, i
siostre Pani. Klone uosowate u nos -
~~Chyba to ta~~ Pod koniec lata 1940 r
chyba byly jui Pani u nos, byly wtedy
jui oporki, ktore przynosilam r naszego
ogrodka r cegielni. Eke Pani wotow bylam
w trzech miejscach - raz w Sosnowcu - na imis
tej pani Stozie (rodzys mi si, i byle komendantka
kavpau moji w Kosciuzym) uosowate nie
pamistam, poruiej ta w Sosnowcu w tej okolicy
jok jedni sz do Katowic, druzi byly cote
orklone, miotam dosseye jehsi kortke, a
wzaru cego mam potkncie - to Pani slowe
i joneu jedno miejsce na Pogoni - cy to crosen
mi etime Kowalske, - de przed tem nie pamistam
rebym jez ruotam - cy crosen. Tem w Sosnie
mi poruotam pani siostre, dopiero wtedy

napominam Pani o kuchni perisckij w Sosnowcu ^{ty}
ta chyba niernostom tego.

Trenta tyle to lot temu, panisz' nieiek
choćci te niereu Quidiusa po Tocinie
pnsleduj's mijs do drisiej.

By p. Rodlecha ^{rodlecha} pni precondo w kuchni
~~o~~ w oboru w cty stowicech? Jui mi si
umyslko myli.

By paniszke Pani pniu byt browar
w Bednini? syn ^{niemcy} obywatelstwu polskim
dyrektora tego browaru
byt przeciwny josen pmsd wojny z ^{rozbrojeniem} rozbrojeniem
stuzce - w czasie wojny chodzilismy tam
stuchac niedi's rognienies. On po wojnie
jako folkdeutsch odpowiolet i siediel w
wizieniu, tako mijs byt jako swiatek
On bardzo pomagat Polakom w browaru
a tajemny pmsd swoim ojcem. Siotre
jego (obrotem lekcy niemieckies u niej jak
chodzilam do szkoły) wysite remsi re niuca
w czasie wojny - chechl mijs wyisgnac, ale
a sestroju paniedielu mi sproue polityczu
i no tym konie

(5)

Priskuj, bardzo radnes do Tosi, napisatem
juz do niej. Ale p. Allonais Terrou ter nie
moga sobie przypomniec. Co takim sklerozie
w mojej glowie. Ze jakos sie czuj, nie
mi chce mi sie sobie, o to jak w poprzedniej
roboty moe. Alsi sdru do pracy, i wszystko
na mojej glowie - pamoga mi moj synek,
10 lat ~~ta~~ sam juz koniec roznego, brony
w polu i t.p. Taki jest los dzieci nie wie
tylko nauczy sie chodzic, juz musi pamogac.
Ale tym juz chyba rokow, - przypomniec
o jednej rzeczy - chociaz juz uplynulo par
miesiecy, ale serdecnie gratuluj i otrzy-
manie stopnie doctate - pisate mi o tym
p. Allonais.

Tyle napisatem o sobie, ale co u Peci
stychac, jak radzic, czy nadal pracuje
Peci na Uniwersytecie w Gdansk?

Serdecnie pozdrawienie dla Peci
jak zawsze dla znajomych, którzy
mnie poznajcie.
Co dzieje sie z p. Eng. Delakt?
Przysia R.

Czy musimy na kopercie pisać pełny Pełni
tytuł - to strasznie dużo pisać?

Rozstymie Wyrochke

17/58

Kochane Pani Eln!

11. VII. 42.

Serdecznie drżkijs za pamięć o mnie.
Dawno zbieratem się napisać, ale to
wina mistrzostwa świata a pitce nożny.
mi opisać tam rodzucgo meczu, przeważtem
to jakbym same brate w tym udzielił
i nasz pamięćci być stoty medal - mecz
z niemcami mi był fair play. - i trzeba
złocić się srebrnem.

Lycem dla p. M. Wittke mi postatem
na formo przyszedł list od Pani, a do
8 udzielił pnestai. Wiersz podobot mi się
tylko trzeba pars nary wrytai się w niego
i tylko my musimy go rozumić.

Wyobrażam sobie jak nasza Komendantka
ucięsy się, że w tym wieku tylko awansuje,
pauze i ciepłe słowa dają ertowickowi
spokój i ukojenie ran.

Był cytata Poni książki „ślaski Wronieci
Henryka Pachi - jest tam opisane rozejście
w Czeladzi na str. 141.

„W obliczu śmierci” - Jan Pietrykowski
„Głębokie historię w Polsce - państwowe
wydawnictwo naukowe”

„Ponad ludzką śmierć” - wydanie 3
„opracowań z Ravensbrück o opresionach
W. Kiedrzyńskiej - tyle tam opisywanych
mordów i sytuacji - o tych sprawach myśli-
tatem niedomosci i spis rozstrzelanych
gdzie jędrni tam do pracy do szpitala
w Hohenlychen i tam w subiekcji podostan
Polskom, który to ucytali w świat.

A tu nas katastrofa i pogoda.

Cizgle pada, taki mi nykosrone, ziemicki
pnepodty. jini powinny recywei sis niwie
i obruci sis, i ludriu neubaja i volucitaj
a februce mi przeskoche cy pada cy nie.
produkcije idriu uoprod. Cizgle noma-
niam msra reby nuiat to gospodarka
Je pny tokij pogochu nie mam si robi
serce unie boli, nogi, tylko bym kerste.
Ale duiech otrzymam legitymarejs i Z.B.O.W.
~~moze~~ mi Bsda stonete sis o jehoi reuty
mnie sis mi ude, chociai to trudno. Cizgle
odczuwam jehoi lsk, dletego nigdru nie
jichieja, chociai bytam w katowicach na
slubie cishki, ale kosztowato unie to dwo
rolowia. Ale nie mi pomore narekowie
porostetosi i oboru, reby i umierote treba
robi, reby ryci.

Kochana P. Elu - mi wiem doktorem
kiedy są Pani Imię, ale w lipcu
niepamiętam. Akademia mi serdecznie
wyczerania, przede wszystkim dawać
i się do pracy i aby wyjechać
Pani uwaga.

Jeszcze raz dziękuję za pamięć o mnie.
Tak bardzo cieszę się z listów od Pani.
Ciągle myślę o pani - a kiedyś ruszy
z tego myślenia.

Serdecznie Pani, estyjs

Krysia K.

Książki „Podręczny słownik” mi mogą, nigdzie
dostać - poszukam ją jeszcze w woj. lubelskim
jeżdżąc tam do Tarnobrodu na targ.

Wzrostek nie przesytka a dworku 50 P
to rozek w Bzdruhu, obecnie muzeum
nieu' bzdruhu - powstalo ono
a inicjatywy wydzialu kultury w Bzdruhu
a przede wszystkim p. Ocioszynskiej.
Kto mi czy i ona mi uderze do P. W. K.
musy si w jakis sposob dowiedziec.
Kiedy list czy przesytka ogladom one
wystki strony, potny nawet na godzinie
ciadania -

Tedjciais ktore ~~fu~~ Poni adestate myslolam
ri tu przydochu a Poni pracy nowostowej
druci skobac u doumych crosach, a jeku
nypady, moiliusiaj mysj drucij-

Cke pisy me nety ten list prosy
sij o to mi piewac-

Druci nancuiga mure raby pojcehee
do Goluiske, de chybe mi dem rady
a takz olekyj padnie nymuyci - a kiudy lubi
jeidric - tuam prawi cota Polky - tak jak
Kosow, Kete mysl, Stawislowow, Beletym, Luow, Wladaw

Dublin
firmanowe moji slysk
Zakum, Norrow
Pytawon
Grachow, Zarym, Norrow

Chyba zastanawiam
sie - czy to jest
w 31. III 1969 r.

R. Wysocka

17/54
nie było zastanowienia dotyczącego
- jedynym dla ocena brzo do PWT
życzy miśro adleim ciekawie wiggano teraz
dla otrzymania z odhodowania, to dobre
ni zastawia, bo to głośnie sprawa afektowny
akcji zastawowej

Kochana Pani
nie mam ^{nie mam} postawaj mi o reuty wojny, które
ci są miły
Edu.

25. IV 1971.

Waresnie jestem ciekawym L. Bo. NiD.

nr. legitymacji: 23388 wystawiona przez Okręg Przeród

Chciałabym wiedzieć, czy to jest dobra, nowoczesna
sistematyka jehigosi rozumienia dla spraw
obronnych. Tu są przewidziane rotacyjne fronty
ale mi się nie udało. Wtedy tam już
proszę o skierowanie na komisję lekarską
w celu otrzymania jehigosi reuty. Tak bym chciała
reby mi się to udało, chciałybym chociaż te
parę groszy. Chcemy z moim i innymi ułożyć
sobie życie. Bardzo proszę pomogcie mi

Tosia. Jesteś jej niemiernie wdzięczna,
ella nawet przyjechała do mnie w październiku
z tego się bardzo cieszę.

Ja jestem już po najpilniejszych pracach
rolnych - ziemniaki wykopałam, a boi rosiane
cisze mi to wszystko robić, ale co zrobić
nikt na mnie tego nie robi, a ryci trzeba.
mnie się językiem oborocym, "ryczyś rzychoś
to masz robić". Dobrze, że chociaż dwu przy-
jeżdżały i pomagaly.

Zapomniałam napisać Pani jeszcze, że razem
wyjechałam z Ravensbrück do Genthin, byśmy
(i jeszcze parę koleżanek) poddały się roztrywkom
(na ćwiczeniach młodocym) sterilizacji. Za kor-
ni niechciwysmy się nie nie doli nos

do kornij kolumny „schabekolumny” - na terenie
oboru miejskiego. Później tenar doszedliście tam
nie kolejkami, które pracowały w biurze politycznej
niechce co się jeszcze tu, żeby mi się nie boda -
nie kontrolier - ułoto się nos wciągając do
transportu do fabryki. Później o tym do Tori
bo też mi ułoto, może dowiedzieć się
jak to sprawa robotnicy i polni to rplasia.

1939 1945
Ale co słychać w Pami? - jak ułoty fermae,
jak robotnie? Mój obrar Pami - to 1940 r
i a kumarki i Przekroju. Cigle ryls przesłosisz
Gobri są te crasy - Crani Polesia -
jak tytko porwali Pami cras prosis choc porę
stów napisac - ten ułota o ułoty Komendantce
schowatek jako ułoty najcenniejsz pamiestke.

Serdecnie Pamię co tyjk, rycerz w naszym
roku akademickim dno zdołowanie Krycia
i spokojnie

124
/si

Kochana Pani Elu!

10. III. 74 r.

Prisłusz bardzo na ostatni list - tak
Anulka w tym volierze robić się do
pisania i ta moja głowa bo już jest
do portaty - trudno się skupić. U mnie
jak to nie usi - nie ma śniada, ale ta
praca chociaż coraz trudniejsza dla mnie
doje mi dużo rozkołom i obcasie
z praprosy jest balsamem na nasze dole
głiwosci. Jak pisotom już Pani legitymacy
L. B. o W. i D już mam - teraz w dalszym ciągu
bo od wresnia czekam na te komisje inno

i decydujemy się, co z tego wynikać. Co do
tych rasstryków, to jednak być to stere
litocypny, ale po Teui ostrzeżeniu more
wzorygnęć ze stowuie się o edskobowuie
Chociaż te moje kolekcje, z którymi był
worem zgłaszoty już parę lat temu, ale
nie mi dostoty. Aż już uenowu nie
mam do ratowania tych sprow-
Byte u mnie Tosia z męciem, nagoda
tyśmy się, o tautych latach, miote u
pryści mi odres petnomocnikallim
Tehowia do tych sprow - sama nie nicu
co mam robić.

W moich rodzimych sprowach mato się
amicioto. Jedna córka wysła kouszi, drugi

model pracy w Katowicach, syn starszy jeszcze
w wojsku, tylko ten malutki rostat mi na
kocięch w domu (11 lat). Jak każde dziecko
ma mi napracuje się ponad siły. Sam chodzi
koko kawa i w polu robi - ma model
pracy w P.G.R. - to my razem pchamy
tę gospodarkę - cile chcemy imać i stworzyć
już nasze życie. Cile chce re wrzodu ma
rodzić prężyć ma reute, dlatego tak bardzo
kalerij mi ma moją rucie imachdziej - a
i kto mi czy mi wrygnijemy z gospodark
Zadue z druce mi chce stysci o reucturę,
a my już mi mamy si.

Kochane Pani Eln - zblizja się święta -
składam Pani najserwse życzenia, spokojnej
spzchenia ich, a w nadchodzącym nowym
Roku dużo, dużo zdrowia i si do pracy.

Bitte ersuchen Sie mich, gütlich
zu erwidern, ob ich bitte, e
ich bitte - dann erwidern Sie bitte ich in,
nächstes Mal in Ruhe.

Bitte Sie mich zu schreiben, re
mich die Bitte tut mir weh, da
to schreiben die Bitte ist
schon - ist die Bitte
meine Kommandante, die
meine Kommandante, die

Sehr geehrte Bitte

Kryszka K.

Kroske Krystyna

37-303 Kuryśwka

37303 Kuryśwka
Odrzeski Instytut Literacki

Kochana Pani Edo!

17. VII. 79 r

Dobrze dristuję na list, naprowadzając długo mi wstrząsnąć
co dristuję się o Pani. Al mi mi nie specjalnego, ryce toczy się
jak we wszystkich rodzinach polskich - pole robotom
na rentę, moim dobrać mi z 500 zł. na względu na to
i pobieram rentę i moich wojennych, ale mam rolę do Z.B. 0/6
to przy wydaniu rozstrzeżenia mi chciały mi wruci-
mucha opom, nawet wstrzeżenia w Olystowach (ale po inter-
wencji wronie wroni) ale nich opom (kolportar) mi
bo to me podstawić świadczeń. wprowadzić mi mi
mienie to mojej renty, ale dla własnej satysfakcji.
bo gdy potrzebę wskazać w jaki sposób rozstrzeżenia się kryje
to mi mi djabli bronię me wstrzeka, dobre i mi mi
me mi i chęć jak najdalej być od ludzi. Ale jakos
zyci trzeba, a mi mi chleb to najwazniejsze.

A teraz co do „Apelu” Instytutu Śląskiego.

Już kiedyś opisywałam Pani swoje obrazy. Przed wojną
P. H. K. dwa obrazy, jeden nad morzem koto Kosciuszki

o drugi kolo Gradua nad Otremnem, gdy wybuchła
wojna kępcie nawiw, później dyrektor na stacji
Stany Bzdruin gdzie przejeżdżało dużo uciążliwio-
we sloska, (a Lunecia wzdrowka - po powrocie
praca w Berawym Wryru (płeciwka wkrótce zlikwidowa-
na) wysyłać pracę do nowych robotników w oflagach.
i much opom, a później to już Peci nie co było.
W obieru pomoc stobrym, wysyłać listów na
zeungstr, w fabryce emulacji może sobotari.

Co do mojej cłony (zmorte w kwietniu 1939)
tej materii do P.W.K. gdzie ukończyła kurs jako
skorbuk (była nawet ze uny, nie obieru koto
Koscienyuy) przygotowa Peci ten dokument.

Ojciec jak Peci pamięta, był dorozcą na cegielni
ale posyłać do kin zosioderem o ukończeniu kursu
obrony przeciwlotniczej z 1935 r - może to przyde się,
jeśli nie to proszę mi odesłać.

Zbliża się wniesień, pamięcią ~~moją~~ wracem do
teutyckich dni, ile czasu rosło w ciągu tych 40 lat.

Serederem Peci, porobowiem
Bryniq

T. 384/WSK

WYSOCKA Krystyna
zam. Krosno

IV Nazwiskowe kowty informacyjne: str. 1

ul 17 / st **POK** PLWK 50P

++ Wysoka Krzyżyna - zm. Rvaske

zm - 14. III. 1981
wiadomości od
Nity Eglisnick

Bedzin \odot Patsnelkiez

potem Wysoka Krzyżyna na ul.
długości 13
15' strona i białe

O Rvaske Krzyżyna

37-535, pte Ciplice wies

po drugiej stronie

awant / = 41 ?

\odot po utworzeniu getta w Bedzynie - farm
markota ter T Delekt

†† Wysocka Krystyna zam Kwaska

ARCHIWUM
Słabię Zawschiel

17 Słask
1973

Cieplice M. Jawostan a

